

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concursuri, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Incoronare.

Pusu-i-au Lui coroană cu pietrii scumpe... Coroana Sfântului Stefan care a încoronat de 916 ani încoace pe toți regii acestei țări, a fost așezată — cu participarea întregii țări — pe capul Maj. Sale regelui apostolic Carol al IV-lea. — Legala moștenire, ce i-au lăsat-o Lui înaintașii, cari în cursul veacurilor au cârmuit popoarele spre vremurile de astăzi, primește o nouă sancționare, un nou *jurământ sărbătoresc*, pe care-l face regele și națiunea întru apărarea acestui pământ, al cărui simbol este coroana țării.

Coroana, care încoronează capul acestui regat, nu este un simplu obiect de aur, ci ea este simbolul tuturor inimilor cari bat, și minților cari cugetă în interiorul acestei țări; ea este întreg trecutul și viitorul nostru, căruia datori suntem cuvintele ce le spunem mai întâiu și gândurile noastre din urmă; ea este Ingerul care ține în o mână cupăna justiției, iar în cealaltă sabia temută de toți cei-ce greșesc în contra bunei creațiuni și primejduiesc viitorul intereselor pe cari le apără; este catargul, care ține piept tuturor vânturilor prolivnice, cumpănă dreaptă pentru toți fii ei, cărora le măsură justiția, îi împacă, apără sau slujește; ea adună toate gândurile, și îndrumă toate voințele și împreună toate mâinile, ca de-odată să izbească în dușmani. Lucirea ei este baza care se resfrânge din strălucirea de-odinioară a țării și licărirea prevestitoare a splendoarei și gloriosului viitor ce ne așteaptă; porunca ei au ascultat-o toți câți au făcut umbră acestui pământ; zăngăniile de armă din trecut au fost date la porunca ei, și viitoarele binecuvântări, ce se vor revărsa peste cei din viitor, sunt rezultatele acțiunilor ei din trecut și prezent.

Prin actul încoronării se dă încă odată expresie legăturii strânse ce există între rege și națiune. Tot ce reprezintă coroana, se pune astăzi, prin încoronare, în mâna regelui, ca în

persoana Lui să vedem întruchipat trecutul și viitorul nostru și conducătorul firesc al timpurilor prezente.

La încoronare ia parte și biserica și întreagă ceremonia încoronării este un act religios. Incoronarea o săvârșește în parte delegatul națiunii, de altă parte un episcop creștin. Episcopul unge mâna dreaptă a regelui cu sfântul mir ca Sfântul Duch să se pogoare asupra Lui și să-l lumineze mintea și cărările pe cari ne va conduce, îl încinge cu sabia luată de pe sfântul altar, ca cu aceasta să pedepsească păcatul, pe cei răi, să apere pe cei slabi și nevinovați și să păstreze neatins pământul țării în contra tuturor atacurilor; tot biserica împreună cu delegatul națiunii îi așează pe cap coroana, simbolul potestății regale. — Acest act religios se petrece dar în fața lui Dumnezeu și legăturile lui se rapoartă și la cei morți și la cei viitori. — Biserica prin participarea ei la acest act estinde puterea lui și asupra trecutului și asupra viitorului.

Maestrea Sa regele Carol IV se încoronează în timpuri grele, când de toate părțile suntem amenințați, dar tocmai în aceste vremuri se cimentează mai mult legătura ce trebuie să existe între dinastie și națiune. În vremurile tulburi de astăzi au putut să vadă factorii competenți cât de mult se pot încrede în sprijinul jertfitor al cetățenilor fără deosebire de lege și neam și vor ști aprecia întotdeauna că coroana care încununează capul M. Sale, ca vlăstar al glorioasei dinastii Habsburgice a fost și este susținută de tot ce este viu în interiorul acestei țări.

Clopotele în glasul lor au dat de știre lumii, că am încoronat pe tânărul nostru rege și regină și acest act sărbătoresc se va imprimă în inima tuturor cetățenilor, cari simțind importanța jurământului pe care îl face națiunea și regele prin încoronare, vor împreună toate gândurile și și voințele spre binele și fericirea patriei.

Serbările încoronării.

Ne apropiem tot mai bine de ziua însemnată a încoronării Maiestății Sale, Impăratului și Regelui nostru Carol, ca Rege apostolic al Ungarie și al țărilor asociate, de ziua 30 Decembrie n. e. În care serbările încoronării vor decurge după următorul program, stabilit din partea comisiunii încredințate cu aranjarea lor și încuviințat din partea Regelui:

Încoronarea se efectuează din partea parlamentului, în prezența națiunii. Raporturile extraordinare, cauzate de război, precum și vremea de iarnă, fac cu neputință, ca încoronarea de acum să se efectueze cu participarea în masă a cetățenilor de stat, așa, cum ar dori națiunea, conform sentimentelor moștenite. Dar cu toate, că încoronarea se face în cadre mai înguste și pe un teren foarte mărginit, comisiunea pregătitoare a creat totuși posibilitatea, ca toate păturile națiunii să fie reprezentate în mod corespunzător.

Fiecare municipiu va participa la încoronare prin trei delegați. Și ca din toate părțile populației Ungariei să poată să vadă cât mai mulți serbările încoronării, vor fi admiși pe linia conductului de încoronare din fiecare cerc administrativ și din fiecare oraș cu magistrat regulat câte doi, iar din fiecare oraș cu drept municipal câte patru participanți ai serbării. S'a purtat apoi de grije, ca să fie reprezentate în mod corespunzător diferitele organizații sociale: muncitorimea, tinerimea școlară, etc. De sine înțeles, că vor fi reprezentați în mod corespunzător și vitejii soldați, cari luptă pe câmpul de război pentru patrie și rege.

Regele nostru și prealuminata sa soție vor fi reprezentați deci în spiritul vechilor tradiții, în prezența întregii națiuni.

Ceremoniile încoronării schițate pe scurt sunt următoarele:

În ziua încoronării țin ambele case ale parlamentului ședință comună de încoronare. Ședința se începe la orele 6 dimineața, în sala de sub cupolă a palatului parlamentar, de unde membrii parlamentului pleacă la biserică de încoronare din cetatea Buda, aleasă ca loc de încoronare. Tot aici se adună toți aceia, pentru cari sunt rezervate locuri în biserică, anume, doamnele Arhiducese și domniile Arhiduci, damele de palat, nunțul papal, corpul diplomatic, înaltul cler, înalții dignitari, etc.

Maiestățile Lor, Regele și Regina, pleacă la orele 8 și trei sferturi cu suita lor din palatul regal. Regele și Regina iau loc într-o trăsură de

gală, trasă de opt cai, pe lângă care merg pedestru, de ambele părți, lacai de a curții, iar călare membri din garda ungară. Participanții la conductul de încoronare merg asemenea în trăsură.

Conductul trece prin piața Sf. George, strada Sf. George, piața paradei și strada Tárnok și ajungând în piața sfintei Treimi se oprește, sub onorurile date de compania de honvezi aci postată, în fața bisericii de încoronare. La ușa bisericii Maiestățile lor sunt primite de Primatele, în fruntea clerului înalt. Primatele întinde Maiestăților Lor crucea și apa sfințită, iar apoi Regele și Regina sunt conduși, împreună cu o suită mai restrânsă, în capela așa numită Loretto, aflătoare în partea dreaptă a bisericii, unde se află sfânta coroană și celelalte insignii de încoronare, aduse aci încă în ziua premergătoare. După ce înaltul cler a înaintat spre altar și după ce fiecare și-a ocupat locul în biserică, vine Regele și Regina, prin naea din mijloc a bisericii, spre altarul principal și încunjurați de suita lor iau loc pe tronul ridicat în fața altarului. De ambele părți ale tronului sunt postați dignitarii cu insigniile de încoronare și cei unsprezece stegari. Se începe apoi serviciul divin de încoronare, al cărui moment principal e însăși încoronarea, care se face astfel, că Primatele și locțiitorul palatului, pun sfânta coroană pe capul Regelui în genunchi pe treapta altarului principal. Reginei nu i se pune pe cap coroana, ci Primatele și locțiitorul palatului ating cu ea umerii Reginei.

La momentele mai însemnate ale ceremoniei compania de honvezi, postată în piața sfintei Treimi, dă salve de onoare, se descarcă tunurile pe dealul Gellért și se trag toate clopotele din capitală. Sub decursul ceremoniei din biserică se cântă titurgia de încoronare a lui Francisc Liszt.

După terminarea serviciului solemn de încoronare, Regina părăsește biserică, cu suita sa restrânsă, cu damele de palat comandate de serviciu și cu două dame de curte, și în trăsură pe gală, trasă de opt cai, escortată de gardiști și de husari, toți calare, merge îndărăt la palatul regal.

După depărtarea reginei se începe în biserică de încoronare ceremonia promovării de cavaleri. Vor fi promovați de cavaleri ai pintelului de aur cei ce s'au distins prin vitejie pe câmpul de război și s'au făcut prin aceasta vrednici de o distincție mai înaltă. Promovarea se face astfel, că Majestatea Sa, Regele, șezând de tron atinge cu sabia sfântului Ștefan umărul drept al celui ales spre promovare, care vine chemat cu numele de către locțiitorul palatinului

și de cătră ministrul de pe lângă persoana Majestații Sale, și pentru a primi lovitura de sabie Ingenunchiază înaintea Regelui, pe treapta de mijloc a tronului.

După ceremonia promovării cavalerilor ies din biserică cei prezinți, anume, trimișii muncipiilor, membrii parlamentului, miniștri, Majestatea Sa Regele, însoțit de stegari și de dignitari, de locțiitorul palatinului, de arhiduci și de clerul înalt, și pe strada acoperită cu postav roșu-alb-verde merge la estrada jurământului, ridicată la poalele statuiei sfintei Treimi, Regele, având pe urma sa pe locțiitorul supremului magistru de staul, cu sabia țării scoasă, și pe episcopul, care duce crucea apostolică, apoi pe primatele și pe Arhiepiscopul de Calocea, pe locțiitorul palatinului și pe prezidenții ambelor corpuri legiuitoare, urcă escadra jurământului. *Cu crucea în mâna stângă, cu trei degete ridicate ale mânei drepte și cu fața spre răsărit, în prezența parlamentului a municipiilor și a poporului, depune Majestatea Sa jurământul pe constituție.* Formula jurământului, stabilită din partea parlamentului, o predă locțiitorul palatinului la fața locului Primatului, care o cetește Regelui. După depunerea jurământului locțiitorul palatinului strigă de trei ori: „Éljen a király“ (Trăiască Regele), iar cei prezinți răspund *cu aceleași cuvinte.* (În vremea de înainte de 1748 Palatinul striga *latinește* astfel: «Vivat Dominus et Rex noster» de trei ori, și mulțimea răspunde și tot astfel). Se dau acum salve de onoare și se descarcă tunurile pe dealul Gellért. Regele părăsește estrada, se duce cu suita sa îndărăt în biserică, unde așteaptă formarea conductului festiv, în fruutea căruia merge la colina de încoronare.

Conductul festiv îl deschid husarii: participă la el: reprezentanții munițiipiilor, membrii parlamentului, sub conducerea prezidenților ambelor case, miniștrii ungari și cei comuni, toți pedestru. Călare urmează apoi: heroldul regesc ungar, ușierul suprem regesc ungar, baronii cu insigniile de încoronare, locțiitorul palatinului, Arhiducii, apoi Majestatea Sa, Regele. La dreapta, ceva înainte, episcopul cu crucea apostolică, la stânga locțiitorul supremului magistru regesc ungar de staul, cu sabia țării scoasă, în urma lui măreșalului suprem al curții, tesaurarul suprem regesc ungar, căpitanul gardei persoanele ungare și aghiotantul general, de ambele laturi gardiști ungari și trupe din garda personală ungară. Urmează apoi în trăsuri: cei doi comisari regești și cei doi custozi ai coroanei, înaltul cler, iar încheierea o fac husarii.

Conductul trece prin strada Tárnok, piața paradiei și strada sf. George ajungând în piața

sfintei Treimi. Aci se postează în jurul colinei de încoronare, ridicată în mijlocul pieței, iar Majestatea Sa, Regele, urcă călare colina și face cu sabia sfântului Ștefan cele patru tăieturi de sabie, în patru direcțiuni. Coborându-se de pe colina de încoronare, Majestatea Sa, merge, cu suita de călăreți, la palatul regal.

Ultima ceremonie a încoronării e masa de încoronare. Membrii parlamentului, precum și notabilitățile, cari au fost prezente în biserică, se adună în sala palatului regal, anume destinată spre scopul acesta, unde se prezintă și Majestatea Lor, cu suita restrinsă, și iau loc la masa întinsă de pe o estradă. La masa aceasta iau loc, pe lângă Regele și Regina: Primatele, nunțul papal, Arhiepiscopul din Calocea și locțiitorul Palatinului Majestatea Lor vor fi servite la masă de membri de ai parlamentului, designați întru acest scop, sub conducerea supremului paharnic și a supremului magistru de masă. După ceremonia mesei de încoronare Majestatea Lor se retrag cu suita restrinsă în departamentele lor.

Membrii ambelor case ale parlamentului se întrunesc apoi, pentru a continua ședința comună, în palatul parlamentar, iar după autenticarea protocolului ședința comună se încheie și actul încoronării e terminat.

După amiază se vor prezenta damele la palat, precum și damele cari au fost prezentate, ori vor fi prezentate de astădată la palat, în fața Majestații Sale, Reginei. În legătură cu încoronarea se vor mai săvârși, afară de acțiunile de încoronare, încă și multe alte ceremonii. Ele se refer la mutarea sfintei coroane și a celorlalte insignii de încoronare din localitatea obicinuită de păstrare în departamentele Regelui, iar de aci în biserică de încoronare, iar după încoronare, la espunerea lor spre privire publică, în biserică, și în fine la mutarea lor iarăși la locul de păstrare. Ceremonia primă se întâmplă două zile înainte de încoronare, când insigniile de încoronare vor fi mutate în departamentele interne din palatul regal, pentru că coroana și celelalte insignii să poată fi adoptate în mod corăspunzător pentru Majestatea Sa, și pentruca, conform obiceiului vechiu, plin de pietate, mai ales manthia sfântului Ștefan să fie de mâinile proprii ale Majestații Sale, Reginei, adoptată după corpul Regelui.

În ziua încoronării sfânta coroană și insigniile de încoronare vin mutate cu conduct festiv din palatul regal în biserică de încoronare, unde vor fi așezate în capela așa numită Lerotto din partea dreaptă a bisericii. După ceremonia de încoronare, insigniile de încoronare se aduc iarăși cu conduct festiv în biserică de încoronare, unde rămân expuse spre privire publică, iar în ziua

a treia a expunerii spre privire publică, sfânta coroană și celelalte insignii se duc în palatul regal și să așeze în locul obicinuit de păstrare. La toate ceremoniile amintite vor coopera doi comisari regești, numiți din partea Majestății Sale, Regelui. Afară de ei mai iau parte la ceremonii: cei doi custozii ai coroanei, locțiitorul judeului țării (Judex Curiaie) și o delegație a ambelor corpuri legiuitoare.

Aceasta e programul, stabilit în mod officios, după care se va face încoronarea în ziua de 30 Decembrie n. c.

Diploma inaugurală.

Diploma de încoronare, votată din partea parlamentului țării, are cuprinsul următor:

Noi, Carol I. din mila lui Dumnezeu Împărat al Austriei, cu numele acesta al IV-lea Rege apostolic al Ungariei, Croației Slavoniei, și Dalmației, Rege al al Boemiei, Galiției, Lodomeriei, Ramei, Sârbiei, Cumaniei și al Bulgariei, precum și al Ilariei, Ierusalimului, etc. Arhiduce de Austria Mare duce de Toscana, și Cracovia, Duce de Lorena. Salzeurg, Stiria, Carintia, Craina și Bucovina; Mare principe al Ardealului. Markgraf, de Moravia. Duce de Silezia de sus și de jos, de Modena, Parma, Piacenza și Guastalla, de Auschwitz. și Zator, de Teschen, Friaul, Ragusa și Zara. Conte principiat de Habsburg și Tirol, be Kyburg, Corița și Gradiska. Principe de Trient și Brixen. Markgraf de Lausitz sup. și inf. Conte de Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg, etc. Domn de Triest Cattaro și al confiniilor vindice etc.

ca Rege apostolic al Ungariei, Croației-Slavoniei și Dalmației facem cunoscut, spre aducere aminte, prin aceasta diplomă inaugurală a Noastră, că după ce Majestatea Sa, Domnul Francisc Iosif I, Împărat al Austriei, Rege apostolic al Ungariei, Croației, Slavoniei, și Dalmației, mult onoratul și iubitul nostru unchiu, după o domnie glorioasă, în Noembrie anul curent a fost chemat din viața muritoare și din guvernarea trecătoare, prin nescrutabila dispoziție divină, la nemurirea vecinică, primind coroana gloriei perpetue, și astfel a dispărut; după ce toți aceia, cari după ordinea de moștenire din articolii de lege 1 și 2 dela 1723 ne-ar fi premers Nouă în moștenire tronului după înaltacelaș au decedat deja mai înainte, anume: Alteța Sa, Domnul Rudolf, principe imperial și Arhiduce de Austria, principe regesc de Ungaria, care ca singurul fiu al fericitului Împărat și Rege Francis Iosif n'a lăsat decedenți de gen bărbătesc îndreptățiți să urmeze pe tron, mai departe Alteța Sa, Domnul Carol Ludovic, principe imperial și Arhiduce de Austria, principe regesc de Ungaria, mult onoratul și iubitul nostru bunice, după moartea Moștenitorului de Tron Rudolf cel

mai bătrân dintre frații remași în viață ai fericitului Împărat și Rege Francisc Iosif, în urmă fiul său prim-născut, Alteța Sa, Domnul Francisc Ferdinand, principe imperial și Arhiduce de Austria, principe de Ungaria, trecut din viață fără a lăsa descendenți îndreptățiți să urmeze pe Tron, — a ajuns, urma acestora, după ce și mult onoratul și preaiubitul nostru tată, Alteța Sa, Domnul Otto, principe imperial și Arhiduce de Austria, principe de Ungaria, fiu al doilea al Alteței Sale, Domnul Carol Ludovic, nu mai e între cei vii, asupra Noastră, ca asupra moștenitorului legal îndreptătit, conform ordinei de moștenire a tronului stabilită în sus amintiții articolii de lege 1 și 2 din anul 1723, moștenirea tronului regesc în Ungaria, Croația-Slavonia și Dalmația.

Am și primit de fapt guvernarea, și în rescriptul nostru regesc, adresat cu grație în 21 Noembrie 1916 iubiților noștri credincioși, magnaților și deputaților din Ungaria, Croația-Slavonia și Dalmația, întruniți în parlamentul convocat de gloriosul nostru antecesor pe 21 Iunie 1910 în capitala și reședința Noastră Budapesta, am dat exprimare dorinței Noastre regești, ca să se facă cât mai curând pregătirile pentru încoronarea Noastră, în sensul articolului de lege 3 din anul 1791.

În dorința aceasta a Noastră, pătrunsă de credința față de constituție, am fost numai întăriți prin experiențele personale, făcute în războiul mondial ce grasează de ani de zile.

Vitejia și jertfirea de sine pentru Rege și patrie, arătată din partea tuturor popoarelor din țările de sub coroana noastră ungară. Ne-a întărit în convingerea, că cele mai puternice fortărețe ale puterii tronului regesc ungar, factorii cei mai eficaci ai dezvoltării durabile și a înfloririi statului reșede în perfecta și prin nici un fel de neînțelegere conturbata încredere reciprocă dintre Rege și națiune, și în continuitatea și dezvoltarea sănătoasă a constituției milenare.

După ce și magnații și deputații Ungariei, Croației-Slavoniei și Dalmației, fiind cu considerare la dispozițiile legilor din patrie, doresc să ne încoroneze în sensul aceloră cât mai curând, ca pe moștenitorul legal și adevărat al tronului și a coroanei din Ungaria, Croația-Slavoniei și Dalmația. s'au adresat cu omagială supunere către Noi și Ne-au rugată cu umilință, să ne îndurăm a accepta preagrațios articolii cari urmează mai la vale, prin cari se asigură drepturile țării și cari se trec în diploma inaugurală, compusă conform legilor fundamentale ale țării, și cari la tot cazul înainte de norocoasa Noastră încoronare, și tot ce se cuprinde în aceasta diplomă se aprobăm, în temeiul puterii noastre regești, și să întărim, împlinind acelea preagrațios, atât la noi cât și prin alții. Cuprinsul acestor articoli e următorul:

1. Von țineă [cu sfințenie nevătamată și prin puterea noastră regală vom face să țină și alții succesiunea regească ereditară de tron, stabilă în articolii

de lege 1 și 2 din 1723; încoronarea ce e de efectuit din sensul articolului de lege 3 din 1791; drepturile constituționale, independența regală, libertatea și întregitatea teritorială a Ungariei, Croației-Slavoniei Dalmației, precum și întregitatea și autonomia țărilor Croația-Slavonia și Dalmația cari formează cu Ungaria aceeași comunitate de stat. Vom ține cu sfințenie și cu stricteță și prin puterea Noastră regală vom face se țină și alții libertățile existente în mod legal, privilegiile obiceiurilor legale din Ungaria, Croația-Slavonia și Dalmația, și legile aduse până acuma pe calea dreptei și sancționate de glorioșii Noștrii antecesori, de încoroații regi ai Ungariei, precum, și legile ce se vor crea prin dietă de aici încolo și se vor sancționa de Noi, ca rege încoronat ungar, în toate punctele, articolele și clausulele lor, dupăcum sensul și esecitarea lor se va stabili prin înțelegerea comună a Regelui și a parlamentului, dar cu esecția clausulei suspendate din legea fericitului Andreiu II din anul 1222, care se începe astfel: „Quodsi vero nos“ până la cuvintele: „in perpetuum facultatem“. Spre asigurarea tuturor acestora se va servi și jurământul Nostru, pe care-l vom depune cu ocașunea încoronării Noastre, pe cuprinsul acestei diplome regeste inaugurale a Noastre, luat fiind ca bază textul jurământului de încoronare al gloriosului nostru antecesor Ferdinand I.

2. Sfânta coroană a țării o vom păstra, amăsurat datinei vechi legate a locuitorilor țării și conform legilor patriei, totdeauna în țară și vom lăsa se fie păzită de persoane mirene, alese și încredințate cu aceasta din sânul țării, fără deosebire de religione.

3. Toate părțile și dependențele acelea a Ungariei, Croației-Slavoniei și Dalmației, cari au fost deja recăștigate și acelea, care au ajutorul lui Dumnezeu ar fi în viitor căștigate, le vom reincorpora la numitele țări, chiar și în sensul jurământului nostru de încoronare.

4. La întâmplarea, pe care grația lui Dumnezeu să o țină îndepărtată, când ar urma stângerea următorimei de ambele sexe a Arhiducilor austriaci, prin moartea tuturor descendenților din liniile Impăraților și Regilor ungari, întâi a străbunului nostru de glorioasă amintire, Carol VI. respective III. apoi a fericitului Iosif I. și în fine a fericitului Leopold I, atunci dreptul prerogativ de alege Rege și a-l încorona, revine, după dispozițiile articolelor de lege 1 și 2 din 1723 earăș Ungariei, Croației-Slavoniei și Dalmației și rămâne acestor țări după vechile lor obiceiuri și nevătămat în valoarea și ființa de odinioară.

5. Precum s'a spus mai sus în punctul prim, erezii și urmașii noștri, Regii ereditari, cari sunt de încoronat, vor fi îndatorăți, decâteori este a se efectui în viitor o astfel de încoronare în Ungaria din partea parlamentului, se facă se premeargă acceptarea asigurărilor cuprinsă în aceasta diplomă inaugurală și se depună jurământul pe ele.

Când satisfacem deci cu grație deplină rugării de sus a parlamentului, recunoaștem din grațioasa aplicarea a inimei Noastre părintești toți articoleii înșirați mai sus și tot ce se cuprinde în ei, singular și în acceptăm cu aprobarea Noastră plină de grație, promițând și asigurând Ungaria, Croația-Slavonia și Dalmația cu cuvântul nostru regesc că vom implini, atât Noi, toate cele premerse, cât vom face, ca și supușii Noștri, de orice rang și clasă, să le implinească, așa dupăcum le acceptăm, aprobatăm și întărim cu actuala Noastră diplomă inaugurală.

Drept document și dovadă despre aceasta am subscris cu mâna proprie aceasta diplomă inaugurală, întărită prin atârarea sigilului Nostru regesc.

Dat în capitala și reședința Ungariei Noastre, Budapesta, în... Decembrie, anul Domnului 1916.

Formula jurământului de încoronare.

Textul jurământului, pe care-l va depune Maiestatea Sa, Impăratul și Regele Carol, cu ocașunea încoronării a fost stabilit din partea comisiei regnicolare și votat din partea parlamentului astfel:

Noi, Carol I, din mila lui Dumnezeu Impărat al Austriei, Rege al Boemiei, ect. și cu acest nume al IV-lea rege apostolic al Ungariei, Croației-Slavoniei și Dalmației, jurăm pe Dumnezeu cel Atotputernic, pe Fericita Fecioară Maria și pe toți sfinții lui Dumnezeu, că vom susține bisericele lui Dumnezeu, municipiile din Ungaria, din Croația-Slavonia și Dalmația, precum și locuitorii din cler și mireni și acestora, de ori ce poziție, în toate drepturile, prerogativele, libertățile, privilegiile, legile, în vechile lor obiceiuri bune și aprobate, că vom griji să se facă dreptate fiecărui, vom păstra neștirbite fie drepturile constituția, independența legală și întregitatea teritorială a Ungariei, Croației-Slavoniei și Dalmației, vom implini legile fericitului Rege Andreiu II, cu esecția clausulei din art- 31 al acestor legi, care se începe cu cuvintele «Quodsi vero Nos», până la cuvintele: «in perpetuum facultatem», că hotarele Ungariei, Croației-Slavoniei și Dalmației, și tot ce aparține acestor țări sub orice titlu și pe baza oricărui drept, nu le vom estinde și le vom mări, și că vom face tot ce spre binele de obște, spre gloria și mărirea acestor țări ale Noastre cu dreptul putem face. Așa să ne ajute Dumnezeu și toți sfinții săi!

Predarea clopotelor,

dela biserica gr.-or. rom. din Săn.-Nicolau mare.

28 Noemvre v. 1916

Mult Onorată Redacțiune!

A sosit în cele din urmă rândul și la clopotele noastre ca să fie ridicate din înălțimea turnului dela falnica noastră biserică de aici și să se predeie noiei lor destinațiuni.

Parintele paroh *Ioan Popovici* anunțase Duminecă, la 20 Noemvre v. a. c. după sf. liturgie, credincioșilor, că mânezi, adică la serbatoarea „Intrarea în biserică“, o să ne cheme clopotele noastre pentru ultima oară la sfânta biserică și de aceea să spună la ai lor, că cu toții să vie la sf. „slujbă“, în „Casa Domnului“, spre a asista și la parastasul, ce se va oficia întru pomenirea vecinica odihnă a fericiților donatori de clopote: *Maria Albu* și *George Bobârnac* și spre a ne îndulci în decursul sfintelor rugăciuni și cântări încă odată și mai pe urmă de sunetul lor duios din nemijlocită apropiere și a ne luă rămas bun pentru totdeauna dela ele.

Bunii și evlavioși creștini au și ascultat de cuvântul iubitului lor păstor sufletesc, căci mânezi, în ziua serbătorii amintite când clopotele chemătoare la rugăciune sunau par'că mai înduioșitor și mai pătrunzător ca de altădată, au și grăbit cu mic cu mare, tînări și bătrâni, bărbați și femei, adică toți, cărora numai li-a permis împrejurările să vie la sf. biserică, care pe vremurile acestea de grea urgie și cercare de mult nu intrunise atâta credincioși în sinul său.

După sf. liturgie a urmat parastasul amintit mai sus, oficiat de cat'ă concelebranții: *Nicolau Fizeșeanu*, protoprezbiter castrens în retragere și *Ioan Popovici*, paroh local, care la finea parastasilui urcând amvonul a rostit o cuvântare emoționantă prin care a schițat de și numai în liniamente generale, dar cu cuvinte foar e elocvente și pătrunzătoare menirea și scopul, pe care l'au îndeplinit până acum clopotele noastre dragi, cari au stat atît de aproape de sufletul nostru și de cari acum trebuie să ne despărțim pentru totdeauna.

În decursul avântatei vorbiri ascultate de cei prezenți cu cea mai încordată atențiune, am văzut pe mulți bărbați bătrâni ștergându-și într'una lacrimile din ochi, iar unele dintre femei erau atît de mișcate, încât ne mai putându-se rețineă, plângeau formal.

Terminându-și zelosut părinte *Popovici* succesa sa cuvântare, imediat au mai sunat odată toate clopotele împreună, ceea-ce a fost un moment de multă înduioșare, iar când au amușit melodia lor armonioasă oratorul care stătea încă tot pe amvon zice: „Rămas bun clopote dragi și plecați pe noua cale, ce vi este vouă destinată, rămas bun, rămas bun!“ Momentul acesta atît de mișcător, toți cei-ce au fost de față în sfânta biserică, cred, că nu-l vor uita în veci.

Sub impresiunea adâncă a vorbiri rostite și a momentului solemn din urmă am eșit cu toții din „Casa Domnului“, reîntorcându-ne la ale noastre cu dorința ferbinte în inimă: — comună tuturor oamenilor de bine — că bunul și înduratul D-zeu, care conduce destinele omenești, să se milostivească spre noi și să pună capăt cât mai curând înfricoșatelor vărsări de sânge între popoară, aducându-ne: „pe pământ pace și între oameni bunăvoire.“

De încheiere mai tîn să amintesc, că în cursul zilei de Vineri din 26 Noemvre v. a. c. au fost coborâte trei clopote din turnul bisericii noastre, unde au rămas acum numai un singur clopot, cel mare. La coborârea lor au asistat dela stradă un public foarte numărös fără osebire de neam și lege și mai cu seama femei de-ale noastre, cari mai greu ca ori cine, s'au putut despărți de clopotele noastre dragi. Înainte de-a fi acestea coborâte din turn, la dispoziția părintelui *Ioan Popovici*, în semn de rămas bun au mai fost trase toate patru clopotele împreună, ca încă odată și acum de fapt pentru ultima oară să ne mângăie cu sunetul lor frumos și armonios, admirat de multe ori chiar și de concetățeni nostri străini de aici, dar care în acest moment ne părea atît de jalnic signalizându-ne plecarea lor pentru totdeauna din mijlocul nostru.

Coborâte din turn cele trei clopote, ele fură încununate și împodobite cu cununi de flori și ramuri verzi de brad, — semnele iubirei și ale speranței de cătră Româncele noastre mi-loase, cari atît de greu se puteau despărți de vestitoarele noastre de serbătoare, de bucurie și de întristare, după cum, adică se perânda și se perândă în viața noastră trudită pământească ziua de serbătoare, ziua de bucurie, cu ziua de jale și de întristare.

Actul pios al încununării și împodobirii clopotelor coborâte a fost însoțit în semn de despărțire de dangătul plângător și jalnic al clopotului mare rămas acum părăsit în turn, ca să îndeplinească de aci în colo singur și rolul tovarășilor săi de până aci. Par'că și el grăia în limba lui de aramă cătră tovarășii săi plecați: „Rămas bun, rămas bun!“ de care bună dorință

va fi fost pătrunsă de sigur inima fiecăruia dintre numărșii asistenți și privitori tăcuți și îngândurați la acest act din urmă cari apoi finite fiind toate se îndepărtau încetșor unul după altul dela fața locului nu tocmai cu puțină mângăere, că li-a fost dat să mai auză odată glasul sonor al clopotelor noastre dragi și să le vază plecând departe, departe...

Corespondentul.

Alcoolul și epidemiile în rășboi.

Trei somități medicale austriece, profesorul doctor Weichselbaum, directorul institutului de igienă depe lângă universitatea din Viena, doctorul Holtscher și doctorul R. Wlassak, au examinat de aproape rolul alcoolului în epidemiile isbucnite în mijlocul trupelor de operatiuni pe câmpul de bătălie și au ajuns la concluziile pe cari le reproducem mai jos:

Profesorul Weichselbaum scrie:

„E lucru de mult stabilit că alcoolul favorizează epidemia de holeră.

Consumația alcooliceilor mai mărește predispoziția pentru alte boale infecțioase grave, cum sunt: denteria, tifosul, tifosul exantematic, vărsat pneumonia. Alcoolul mai are o influență rea și asupra mersului acestor boli“.

Doctorul Holtscher, care a mai publicat diferite lucrări relative la legătura dintre alcool și boalele contagioase și a adunat în această privință părerile a numeroși savanți și medici iluștri, se exprimă astfel:

„Alcoolul și băuturile spirtoase nu pot feri nici de disenterie, nici de holeră, nici nu pot ajuta la vindecarea acestor boli. Cine susține contrariul și recomandă consumarea lor, se face vinovat de o faptă rea. Căci prin această cerdință eronată oamenii sunt împiedecați de a lua măsuri prevenite și curative cu adevărat eficace, ei închipuindu-și că prin vinul roșu ori romul li apără contra molimei. Alcoolul, prin aceea că alină în mod trecător dureri care anunță o îmbolnăvire a organismului, induce în eroare asupra gravității boalei la începutul ei și împiedică astfel luarea la timp a măsurilor necesare“.

Doctorul Wlassak relevă faptul că alcoolul slăbește forța de rezistență firească a corpului omeneș contra epidemiilor; mai ales când e consumat zilnic; apoi el îngreuiază combaterea epidemiilor în vreme de rășboi. Alcoolul, chiar dacă nu îmbată complect pe om, îl face nesocotit și ușuratec și-l face să uite ușor măsurile și prescripțiunile relative la igienă și curățenie.

Doctorul Wlassak mai atrage atenția asupra altui punct important: mii de cazuri de boale lumești nu s'ar produce dacă bolnavii n'ar fi căzut mai întâi victime ale blestemului alcool. Cu un cuvânt: Experiența de toate zilele te învață că alcoolul strică și îngreuiază cu adevărat combaterea epidemiilor.

CRONICA.

Pentru soldații nostri!

Subscrisul rog pe această cale publicul românesc din patrie, Venerebilele Consistoare, On. Direcțiuni de bănci, Administrații de ziare, Librării, etc. etc., să binevoți a trimite pe seama soldaților români din garnizoana Debreczenului: călindare, cărți de rugăciuni, diferite ziare, foi ilustrate, cadouri de Crăciun etc.

Pentru toate cele primite, în numele soldaților îmi voi exprima mulțumită publică.

Toate să se trimită la adresa: *Tábori lelkészi hivatal* (g. kel. lelkésznek) Debrecen.

Rog toate ziarele rom. să reproducă aceasta cerere. Debreczen, la 7 Decemvre v. 1916.

Pavel Tismonariu
preot militar.

Un frumos dar de Crăciun soldaților nostri. O mare binefăcătoare a neamului nostru dorind să procure eroilor nostri de sf. sărbători ale Nașterii Domnului puțină distracție prin lectură românească, a depus la mâna dlui Dr. Dimitrie Ciolocu, profesor în Caransebeș, prețul alor 500 exp. din escelenta broșură „*Căntece din rășboiu*“, tomul II. Dor și jale, adunate și publicate de numitul profesor, cu rugarea de a fi distribuite jumătate între soldații de prin spitale și jumătate între cei de pe câmpul de luptă. Sunt deci rugați superiorii în drept să se adreseze de cu vreme dlui Dr. Dimitrie Cioloca, arătând și N-rul feciorilor pe seama cărora se cere cartea

Concurse.

Pentru întregirea posturilor învățătorești din comunele bisericesti: **Babșa și Drăgoești**, din tractul Belințului, să scrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. **Babșa**: În bani gata 1000 cor., scripturistică 20 cor., conferență 20 cor., eventuala întregire dela stat, votată și fostului de învățator, locuință în natură, cu grădină și de fiecare înmormântare câte 1 cor.

Dările după intrgvilan cad în sarcina învățatorului.

2. **Drăgoești**: În bani gata 345 cor., 7½ Hl. grâu 75 cor., 6 Hl. cucuruz 42 cor., 2½ jugăre pământ arător 15 cor., lemne pentru învățator 64 cor., pentru conferință 20 cor., pentru scripturistică 20 cor., pentru adunarea generală 20 cor., locuință în natură, cu grădină lângă ea, dela înmormântări unde e poftit, câte 1 cor., și eventuala întregire dela stat, avută și de fostul învățator.

Cei-ce doreșe se reflecteze la ori-care din aceste posturi, sunt poștiți:

a) A-și trimite petițiile concursuale, instruate conform normelor în vigoare, respectivului comitet parohial, pe calea oficiului protopresbiterial din Belinț (Belenceze, Temes-megye); b) a se prezenta într-o Duminică ori într-o sârbătoare în sf. biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic; c) a aceluși atestat de funcție și conduită dela respectivul șef, întrucât a fost și până acuma în funcție și d) a descoperi în scris, dacă e asentat, fără a fi făcut anul de vointar. Fiecare ales învățător la vre-unul din aceste posturi, e dator:

a) Să instrueze pe școlari cântările bisericesti; b) să-i conducă la sf. biserică și să-i supravegheze și c) să presteze serviciile cantoriale în și afară de biserică, fără nici o remunerație.

La Babșa vor fi preferiți cei cu o calificare mai înaltă și apti a diriga cor.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb*, protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala confesională gr.-or. rom. din Bârșa se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt:

1. În bani gata dela comuna bisericască 600 cor. iar competențele dela aceasta sumă în sus sunt asigurate ca întregire de salariu prin rezoluțiunea Nr. 152745 din 1915.

2. Cărtir corespunzător în edificiul școlii cu supra edificată și jumătate intravilan pentru grădina; ori eventual, până la edificarea locuinței Inv. 2-a, 240 cor. relut de cărtir.

3. Spese de conferință 20 cor.

4. Scripturistica învățătorescă 10 cor

5. Dela înmormântări, la care va fi poștit 2 cor., De încălzirea și curățirea internă a locuinței se va îngrijii învățătorul; iar de curățirea externă a locuinței învățătoresci, de curățirea sale de învățământ și de încălzirea ei, comuna bisericască.

Alesul învățător este îndatorat să conducă strana, instrueze elevii în cântările bisericesti, să-i conducă și supravegheze în sf. biserică regulat în fiecare duminică și sârbătoare fără alta remunerație.

Reflectanții sunt poștiți să-și înainteze recursurile adresate comitetului par. din Bârșa în termenul concursual, Preaonoratului Oficiu pbbiteral din Buteni și ajustate cu următoarele documente: 1. Extras de botez 2. diploma de învățător, 3. atestat de apartinență, 4. atestat de serviciu și 5. eventuala dispensare dela miliție; având să se prezinte sub durată concursului în sf. biserică, pentru a-și arăta dexteritatea în cânt și tipic.

Din ședința comitetului par. din Bârșa, ținută la 26 Iunie (9 Iulie) 1916.

Miron Grecu m. p.
preș. com. par.

Eugen Halic m. p.
not. com. par.

În conțelegere cu: *F. Roxin*, pbbiter. insp. școlar.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante din Sinte (Szinte) protopopiatul Chișineu, să scrie concurs cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în organul oficial Biserica și Școala.

Beneficiul e următorul:

1. Casa parohială cu 4 odăi cu intravilan parohial;
2. Una sesiune parohială, pământ arător parte fânaț, constătătoare din 34⁷⁶⁰/₁₀₀₀ jugh. catastrale;

3. Drept de pășune pentru 16 capete vite mari, din pășunea comună sau eventuală despăgubire în bani; carea în acest an face 196 coroane în bani.

4. Pentru răscumpărarea de bir preoțesc 260 c. r. din cassa epitropiei parohială culturală;

5. Stolele legale;

6. Congrua dela stat, pentru care parohia nu ia asupra sa nici o garanță;

Alegândul preot are să supoarte toate dările ce se vor ieictă după venitele beneficiate de dânsul și este îndatorat a catehiză la școalele din comună fără nici un drept de remunerație dela parohie.

Parohia fiind de clasă a II-a dela recurenții se recere o calificare prescrisă în concluzul Ven. Sinod eparhial de sub Nr. 84 din 1910.

Recursurile ajustate cu documentele prescrise și cu atestat despre serviciul prestat până acum, — adresate comitetului parohial din Sinte — se vor subșterne în termenul prescris Preaonoratului domn protopop Dr. Dimitrie Barbu în Chișineu (Kisjenő).

Recurenții pe lângă stricta observare a §-lui 33 din regulamentul parohial au a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în sfânta biserică din Sinte, arătându-și dexteritatea în cântarea bisericască, în oratorie și rituale.

Sinte, la 2/15 Octomvrie 1916.

George Costa, m. p.,
not. com. par.

Dimitrie Mihut m. p.,
preș. com. par.

În conțelegere cu mine:

Dr. Dimitrie Barbu m. p.,
protopop.

—□—

3—3

Aviz.

Cu tot respectul aducem la cunștința onor. public, că trecând ed. I. (30 mii) din calendarul nostru diecezan pe a. 1917 am scos de sub tipar a doua ediție în 10 mii exemplare. Aceasta nouă ediție e întregită și conține tarifa nouă postală și cea a competențelor de timbru, cari în ediția I nu s'au putut lua.

Prețul unui exemplar este 60 fil. + 15 fil. pentru porto.

La comande pentru cel puțin 30 esempl. oferim 25% rabat, privindu-ne și francatura.

Cu stimă:

Librăria Diecezană